

Hyvinvointitutkimuksesta käytännön eläinsuojeluun

Mitä tieteellinen tutkimus tarjoaa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi? Voiko tutkimustuloksia soveltaa arkipäivän käytäntöön? Näihin kysymyksiin paneudutaan Eläinlääkäripäivien yhteyteen järjestetyn iltatilaisuuden esityksissä. Samalla tarjotaan tietoa eläinlääkäreiden ja tutkijoiden roolista eläinten hyvinvointikysymyksiensä pohtimisessa ja ratkaisuisissa. Tilaisuuden järjestää Suomen eläinlääkäriliitto ja liiton eläinsuojeluvaliokunta.

Suhtautuminen eläimiin ja eläinten käyttämiseen on muuttunut viimeisten vuosikymmenien aikana. Eläinten käyttäminen ihmisen hyväksi ei ole enää itsestään selvyyttä ja eläimestä on tullut entistä läheisempi ihmisen ystävä. Samalla kiinnostus eläinten hyvinvointia kohtaan lisääntynyt. Ihmiset ovat huolissaan eläinten kohtelusta, oli kyse sitten tuotantoeläimistä, lemmikeistä tai koe-eläimistä. Huoli voi olla aiheellista ja monissa asioissa on vielä paljon kehittämisen varaa. Joskus kyse voi olla myös tietämättömyydestä: eläinten hyvinvoinnin edellytyksiä kehitetään koko ajan ja työtä eläinten hyväksi tehdään, mutta tieto ei ole saavuttanut yleisöä.

Eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja eläinsuojelu on usein monimutkainen asia. Keskenään ristiriidassa on toisaalta eläimen oma etu: mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen ja luonnolliseen elämään, ja toisaalta ihmisen tarve käyttää eläimiä ruokana, työjuhtana, tutkimuksessa, lemmikkinä tai urheiluvälineenä, ja yleensä vielä mahdollisimman edullisesti. Tällöin joudutaan tekemään kompromissiratkaisuja molempien osapuolien kannalta. Eläimen hyvinvoinnin kannalta ratkaisevaa on, miten paljon kompromisseja hyväksytään ja miten paljon ollaan valmiita sijoittamaan eläimen hyvinvointiin.

Hyvinvoinnin lisääminen edellyttää tutkittua tietoa ja mahdollisuuksia soveltaa tietoa käytäntöön. Lajityypillisen käyttäytymisen tunteminen on pohjana eläinten hoidon ja ympäristön kehittämisessä ja parempien olosuhteiden luomisessa, ja moni hoitoon liittyvä parannus saa uudenlaista painoarvoa tieteellisen osoituksen jälkeen. Illan aiheissa paneudutaan Suomessa tehtävään porsaiden, vasikoiden ja koe-eläinten hyvinvointitutkimukseen. Tutkimusta tehdään Helsingin yliopiston Eläinlääketieteellisen tiedekunnan Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskuksessa (porsaat ja vasikat) sekä useiden yliopistojen koe-eläinkeskuksissa (koe-eläimet).

Hyvinvointitutkimuksen tavoitteena on kerätä käytännönläheistä tietoa, joka pystytään helposti ottamaan käyttöön siellä, missä eläimiä kasvatetaan tai käytetään. Samalla saadaan tietoa myös eläimille epäedullisista asioista. Tutkittu asia voi tuntua joskus vähäpätöiseltäkin, kuten se, missä järjestyksessä koe-eläinrotta ja rehu on parasta siirtää puhtaaseen häkkiin. Hoitotoimi koskee kuitenkin tuhansia rottia, jolloin sen vaikutus moninkertaistuu. Ei ole myöskään itsestään selvää, onko kaneista mukavampaa olla ryhmässä kuin yksin, miten rottaa pitää nostaa tai minkälainen virike-esine kiinnostaa hiirtä. Tutkimus on tuonut oleellista tietoa vasikoiden unentarpeesta ja maidon imemisen rauhoittavasta vaikutuksesta. Kun tätä tietoa osataan soveltaa navetoissa, voidaan vasikoita pitää tilavassa ja paremmassa ryhmäkarsinassa. Emakkotutkimus puolestaan vastaa kysymyksiin, miten ympäristön virikkeet vaikuttavat pikkuporsaiden hyvinvointiin ja myöhemmän iän käyttäytymiseen.

Illan esityksissä kerrotaan kotimaisesta hyvinvointitutkimuksesta ja kuinka tutkimustiedon avulla muutetaan eläinten jokapäiväistä elämää kehittämällä ja parantamalla ympäristötekijöitä, olosuhteita ja eläinten käsittelyä – tekemällä siis käytännön eläinsuojelutyötä.

ELT, dosentti, dipECLAM Hanna-Marja Voipio, Hanna-Marja.Voipio@oulu.fi,
Koe-eläinkeskus, Oulun yliopisto, puh. 040 7421 085.